

Szeged bolygói

2. Részke

Határszéli község. Ősi település. A város, Szeged, 12 kilométernyi távolságból nyúlhat érte többször is, eredményesen.

Gazdag leletek árulkodnak a régmúlt időről. A föld honfoglaláskori emlékeket őriz, férfi- és női sírokat arannyal, nyílhegyekkel, s a hajdani paripák megkopott zabláit, csontjait. A falu közepén Árpád-kori templom körüli temetkezések, jóval arrébb I. István tiz templomának egyike hozta ásatásokkor az elfelejtett idők bizonyosságát.

Öreg halászok

Az ősi mesterségről, a halászásról vallanak a halászházak. Régen a végeláthatatlan nagy árterületek jó megélhetést adtak a mára kihalt dinasztiaiknak. Nemrég költözött el az utolsó előtti halász, Anti Tóni, bárkájá, lakijá, kedves szerelméi elárvultak, nem viszi már vízre őket senki, még Anti Vince sem, az utolsó halász. Megöregedett a kéz, elkopott, akár a mesterség.

A falu hagyományokban, folklórban gazdag. Egy időben Jugoszláviához is tartozott, később meg határszélsége óvta a közeli város hatásától. Róza Sándorról legendákat tudnak még a mai öregek, mert hogy itt született. Itt élt a rokonsága, a fia is, a Szabadkára tartó műút melletti tanyában.

Már az 1800-as évek elején foglalkoztak dohány- és paprikatermesztéssel. Igaz, kinevezték az első próbálkozókat, de aztán meghonosodott a fűszerpaprika. Nagy területe sohasem volt a falunak, abból is sokat elfogott a szegedi tehetősök birtoka. A gazdasági és társadalmi viszonyok beleszóltak a családok életébe. S amikor már tehetősebbek lettek, akkor is így maradt. Érezni most is a hatását.

Az együtás települések közé tartozik a falu. Hossza 5 kilométer. Ma ötezer ember lakik itt és 6368 holdon gazdálkodnak. Tanácsháza, templom, művelődési ház, benne mozi, összesen 7 iskola, gyógyszerár, orvosi rendelő, takarékszövetkezet, posta, vasútállomás, kisvendéglő, öt bolt, három kocsmá, két óvoda, négy fodrászüzlet, tűzoltószertár, a paprikafeldolgozó vállalat, a sütőipari vállalat kirendeltsége található a főútcán. Három közös gazdaság működik. A belterületen 1270 lakást, a külterületen pedig 457 tanyát tartanak nyilván. Iskolába 556 tanuló jár.

Jómódú, gazdag falu. Mintegy 15 millió forintot raknak mostanáig takarékbba. A nagy portákat, udvarokat kihasználják, fölök alatt termeszti a reket, sárgarépát és az uborkát.

Az utcák rendezetlenek, nagy hosszú betonvályúk húzódnak a kutak mellett. Mozgalmas a falu, naponta 13 alkalommal indul, s érkezik autóbussz Szegedről, háromszor pedig vonat. Több autótól igekeznek, 68 személygépkocsit, 170 nagymotort, (a kismotor és kerékpár számát nem is tudják), 259 televíziót, 878 rádiót tartanak nyilván. Összesen 1685 újság jár, ebből a Dél-Magyarországra a legtöbb: 439.

Hódít a város

A falu lakosságának 10 százaléka eljár, az iparban keresi kenyerét. Középiskoláival, felsőoktatási intézményeivel, ipari szakmáival hívja a fiatalokat Szeged, üzemi rendezvényeivel, szórakoztató helyeivel, üzleteivel, piacával magához köti Rózsát. Az idegenforgalmat is. Mert hiába van a falu a határon, a forgalom elkezdte, első megálló a város. Ráfizettek a hajdani bölcsőkre. Ugyanis a nemzetközi műutat a falun akarták átvezetni, de úgy vélekedtek, akkor nem járhatnak ki a jószágok az utcára legelni. A szomszédolás, már a nemzetközi szomszédolás a divat. Egy esztendőben 2 ezeren is átrándulnak Jugoszláviába a rokonokhoz. Jönnek onnan is. Karácsonykor, údvör sok fiatal mulat a kisvendéglőben. Hétvégi bálakra ugyancsak átruccannak, s jól érzik magukat.

A falu jellege megmaradt. A nagyüzemek beváltak, módot adnak a további gyarapodáshoz. A legrégibb szövetkezet 19 esztendővel ezelőtt mindössze 9 farradt géppel és 37 hold földdel vágott a világnak. Tizenegyen

vállalták ezt a sorsot a faluban. Mára a közös vagyon 34 millió, ebből a tiszta vagyon 23 millió. S ebben a szövetkezetben 1300 tag van.

Ki érti?

Az utolsó öt esztendőben 55 mázsás átlagtermést mértek fűszerpaprikából holdanként. Az idén összesen 800 holdon tervezik. Egy-másra talált itt a táj, s az ember. Ez mindennek az alapja.

Sokan panaszkodnak: korszerűtlen a kereskedelem, nincs ez, nincs az. Feltűnő a rendezetlenség, az elhanyagoltság. A gazdag, mindennel ellátott, városi színvonalal vetekedő házak kinőnek a faluból. Az igényeket már nem tudja kielégíteni csak Szeged. Vasárnapként a fiatalok bejárnak szórakozni, s a legdrágább helyeken is otthonosak.

Jó filmek mennek itt. Mégis valahog csak a szegényebbek járnak az előadásra. A művelődési házba se igen jönnek a fiatalok. Ki érti ezt? — kérdezték többek is.

Rózsán a megelőzőség, a módosság kinőtte a régi falusi ruhát.

A hagyományokat, a szokásokat azért még őrzik. Igaz, elkezdte ezeket is az idő. Ilyen a gyertyatánc is. Hajnalban kimennek a lakodalmasok az urvarra, meggyújtják a gyertyát, körültáncolják, pénz szórnak a zenészeknek, s kisdolgára kísérik az újasszonyt. Mások ekéért, kapáért szaladnak, hamar felszántják az udvart, mákot, kukoricát szórnak bele, vegyesen, sokat teremjen. Így segítik az új házasság életbe indulását és egyben a termékenységget szimbolizálják.

Ellentmondásokkal, teli falu. Gondjain a városiasodás, a szorosabb Szegedhez való tartozás enyhít.

Sz. Lukács Imre

Sündügné tudta meg először a hírt és máris sündörögve terjesztette az óriási szenzációt: a minisztériumból az az illető jön le, aki jóváhagyta azt az újítást, amit Menő Jakab nyújtott be félévvel ezelőtt és most ünnepélyesen bemutatják a gyakorlatban.

Másnak is volt már nem kisebb jelentőségű újítása, de akkor nem volt ilyen nagy tolongás mint most, amikor a fekete kocsit — helyesebben egy igazi luxusautót — az épület elé gördült. Sündügné a portásfülkéből leste az érkezést és csak annyit mondott a telefonba — állandó összeköttetésben volt a titkársággal — hogy „megjötték” s volt elég figyelmes. — Válsunk — hangzott a felelet komotetőfokán Sündügnének — rendkívül alacsony, filigrán termete miatt — majd kitört a nyaka, hogy a magas miniszteriális személy szemébe nézhesse, aki maga előtt tessékelt egy jól öltözött hölgyet.

— Bemutatom — mondta a magas miniszteriális kis karacsztussal és charmos mosollyal — Felkap Ottília művésznőt. A menyasszonyom.

— Hát — kapkodott a levegő után Sündügné — a kedves felesége, aki a múltkor...

Elakadt a szava, észrevette, hogy nem volt elég figyelmes. — Válsunk — hangzott a felelet komotetőfokán Sündügnének — rendkívül alacsony, filigrán termete miatt — majd kitört a nyaka, hogy a magas miniszteriális személy szemébe nézhesse, aki maga előtt tessékelt egy jól öltözött hölgyet.

Protokoll

ran, majd ismét elővillant a reklámfigyelmet.

— Talán ismerik a művésznőt, Felkap Ottília táncdalénekes...

— Hogyne, hogyne, már hallottuk nevét — szeretettel köszöntük, fáradságukat be — mindjárt meg is kezdjük a bemutatót — erre tessék...

Menő Jakab tudta, mit kell újítani, a minisztériumi kiküldött tudta, hogyan kell dicsérni, az intézmény pedig tudta, miképp kell reprezentálni. A bemutatón klubbeszélgetések a dolgozók és a házi zenekar bevonásával. A hangulat tétőfokán Sündügné...

nének óriási ötlete támadt, egy kezdeményezéssel akart csattanót szerezni a jól sikerült bemutatónak. Bedobta csábmosolyát, és odasündörgött Felkap Ottíliahoz:

— Nagyon szeretnénk drágám, ha fellépnél, úgyne nem haragszol, mert tegezek, de én vagyok az idősebb. Csak egy-két számmal, mindenki nagyon örülne, ha...

— Ne haragudj drágám — vágott Sündügné szavába Felkap Ottília, majd fejét fenköltén tartva — most nem vagyok diszponálva, különben a zenekarral sem vagyok szeszszokva és egyébként is nem léphetek fel, mert én most itt protokoll vagyok...

Markovits Tibor

Megfelelő — Ideiglenesen — Alkalmatlan

Vizsgáznak az autók

A gépjárművek időszakos műszaki vizsgálata folytatódik Szegeden, a XI. Autójavító Vállalat szervizében. Egyelőre a CF és a CG rendszámú vizsgáztatásán tartanak. A tehergépkocsik, motorkerékpárok, vontatók, traktorok és más, a közúti forgalomban közlekedő mezőgazdasági gépjárművek műszaki vizsgáztatására később kerül sor. Ambrus Ignác szakértő, a XI. számú Autójavító Vállalat szervizének művezetője elmondta, hogy a folyamatos vizsgáztatás évekig tart, amíg Csongrád megyéből minden gépjárművet felülvizsgálunk. Minden héten csütörtökön és szombaton déli 12 órától este 6 óráig tart az alapos műszaki szemle, amelyen egy vagy két bizottság dolgozik. Átlagosan 28—36 gépkocsit vizsgálnak meg naponta.

A Csongrád megyei Rendőr-főkapitányság közlekedérendészeti osztálya irányítja a gépkocsik berendelését. A vizsgáztatásban vel nem balesetveszélyesek. Egy hónapon belül azonban a kijavított gépkocsit ismét be kell mutatni a vizsgabíróknak.

Somogyi Károlyné felvétele

Komlósi János segédszakértő a szerelőknakban vizsgálja egy személygépkocsi alvázat és futóművét

részt vesznek Csapó Ferenc és Vida Emil, a XI. Autójavító Vállalat mérnökei is, továbbá több segédszakértő.

Érthető, hogy a vizsgáztatáson mindenki műszaki hibák nélkül szeretné gépkocsiját bemutatni. Az előzetes átvizsgálás azonban mégsem alapos, mert a műszaki szemlére vitt személygépkocsiknak mintegy 20—25 százaléknál találnak kisebb-nagyobb műszaki hibát. Három kategóriában folyik a minősítés. Ideiglenesen megfelelő például, ha a személygépkocsin csak a kipufogó felerősítése nem jó, avagy hibás a kocsi festése, repedések találhatók a karosszérián, vagy kisebb motorhibát észlelnek. Az ilyen kis hibákat a közrendészeti előírások még megtűrik, mi-

Ha a fékberendezés, a világítás vagy a kormányservezet nincs rendben — már pedig ezt több személygépkocsinál tapasztalták —, akkor a kocsiról a rendszámot azonnal levéteti a bizottság. A gépkocsi-tulajdonos utvonalegengedélyt kap, amely a lakásáig érvényes. Amikor az észlelt hibát megjavíttatja, a lakásához legközelebbi rendőrőrsön 10 forintos okmánybélyeg ellenében ismét kap utvonalegengedélyt, hogy pótvizsgán mutassa be gépjárművét, a műszaki bizottságnak.

A harmadik kategóriába azokat a személygépkocsikat sorolták, amelyek minden tekintetben megfelelnek a követelményeknek.

L. F.

VALLALATOK, FIGYELEM!

Csongrád megye területén ipari termelés céljára alkalmas helyiségekkel rendelkező vállalat

profilátvételt keres vagy hasznosításra, együttműködésre ajánlkozik

Megkeresést: Hódmezővásárhely, postafiók 51. sz. alatt kérünk, folyó hó 31-ig.

Gumigyártó és javító, műanyagfeldolgozó, valamint lakatos szakmára

ipari tanuló felvételünk

Jelentkezés az iskola által kiadott jelentkezési lappal a Gumi és Műanyag Kft. műszaki osztályán. SZEGEDI GUMI ÉS MŰANYAG KFT. Szeged, Körtöltés u. 35. xDK. 197.

Pesti esték „Hogy mik vogmuc” az Andaxinpadon

A Lászlók feleim filmsikere után lám máris itt a folytatás *Hogy mik vogmuc* címmel. Ezúttal azonban nem filmen, főként fiatalokból álló szatirikus együttes előadásában, mely a napokban mutatkozott be a KPVDSZ budapesti művelődési házában színháztermében Andaxinpad néven.

No és hát valóban „mik vogmuc”? Mármost mi, magyarok? Erre próbál ugyanis feleletet adni ez a mintegy két és fél órányi „történelmi minirevű tíz században”. Bár feleletet ugyan aligha kapunk, de a múlt kedvesen anakronisztikus, beat-zene, miniszoknyás előadásban bemutatott „történelmi” képei sokmindenféle visszasságra, fonákosságra mutatnak rá. Irónikus csipések, helyenként merész telitalálatok szólnak a mához a régmúlt idők — divatos szöve — emberközelit hőseinek szájából, viselkedésből. Sajátosan gunyoros, már-már enyhén cinikusnak tűnő deheroizálással lépnek elénk ismert történelmi figuráink, de a tanulságok végülis egyértelműen levonhatók a nevetésre, és meglepőképpen egyaránt ingerlő jelenetek végén. Az egymást váltó történelmi képsorok gunyoros poénrozású analógiák arra, hogy miként is lett volna, ha akkor úgy tesznek, gondolkodnak, mint napjainkban, vagy éppen megfordítva: hogyan is élnék ma, ha még mindig úgy gondolkodnánk, mint a rég letűnt világokban. Egyként tanulságos mind-

a kettő. És nem is hiábavaló okoskodás, kivált azért nem, mert közben egy-egy nagyonis valóságos mai hibát, társadalmi kivételről kerül fölmutatásra.

Kár, hogy a prologusként elmondott mottó túlságosan kesernyésznek tűnik, mintha nagyon a „balsors” szellemében fogant volna, s mintha e szemlélettől nem is mindig tudtak volna a szerzők (Deli Mária, Nádas Péter, Ösz Ferenc és Vágó Péter) elszakadni. (A mottóban egy anekdotát hallunk, miszerint valaki nyugaton kalapot akar venni magyar pénzért. A boltos kérésére a bevő eléje tesz egy 100, egy 50, egy 20 és egy 10 forintost, és érdeklődésére elmondja, hogy az azokon látható Kossuth, illetve Rákóczi szabadságharcos vezérek voltak, s emigrációban haltak meg. Dózsát tüzes trónon égették meg. Petőfi a csatatéren tűnt el. A boltos egyre inkább könnyezve hallgatja, s végül így szól: „Uram, vigye ingyen. Oné a kalap!”)

E némileg kifogásolható szemléletmód mellett helyenként, ahogyan az már lenni szokott, tartalmatlan és szinte öncélú betétek is

hígtják a jelenetsort, de mindez sem teszi vitathatóvá a vállalkozás feltétlenül hasznosan szellemes, ötletes voltát. Ezt azért is érdemes hangsúlyozni, mert az Andaxinpad a szerzőktől a összes közreműködőig, egytől-egyig műkedvelőkből áll: fiatal tanárok: egyetemisták, ifjú műszakik, hivatalosok, újságírók és mások. A szatirikus együttes a *Universitas* egyetemi színpad, a KISZ égisze alatt alakult ifjúsági pincészház tagjából és a korábbi KPVDSZ-színjátszókból alakult. Igaz, ugyan, hogy olyan ismert nevű, tehetséges fiatal is szerepel közöttük, mint a filmről is (Álmódások kora) megismert Solyom Kati, aki azonban maga is műkedvelő, akárcsak a mintegy húsz tagú együttes valamennyi igazán ízléssel és kedvvel fellépő tagja. Jó tapasztalatcsere, lehetőség lenne a kapcsolat felvétele velük a Szegeden működő színjátszó csoportoknak, irodalmi színpadosoknak, hátha termékenyítően hatna a már régóta hiányzó szegedi szatirikus színpad megteremtéséhez is.

Sőköl Balázs

KÖZÜLETNEK, LAKOSSÁGNAK

gázszerelést

rövid határidőre vállal a

SZEGEDI ÉPÍTŐ KTSZ.,

BRÜSSZELI KRT. 8.

Ügyműködő: délután 2-től fél 4-ig

Váradi. Telefon: 11-038.

xS. 143.963.

Teremtse jó hangulat OTTHONBAN

Segítünk választani!

Televíziók, rádiók, elektroakusztikai berendezések, hangszórók, hangszórók, sztereó és HI-FI berendezések

OTP-HITELAKCIÓBAN IS:

„ECHO” Elektroakusztikai Szaküzletben

Szeged, Kölcsey u. 4. (Rozsai Szállóval szemben.) Telefon: 14-288.

xS. 143.714